

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 5 april 2012

Mål nr

Ö 5553-09

KLAGANDE

Concorp Scandinavia AB, 556588-6990

Ombud: Advokat SB

MOTPART

Karelkamen Confectionary AB (tidigare Xcaret Confectionery Sales AB),
556293-5972

Ombud: Advokaterna CH och LP

SAKEN

Avvisning på grund av skiljeklausul

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts beslut 2009-11-04 i mål Ö 1634-09

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Dok.Id 65939

HÖGSTA DOMSTOLEN	Postadress	Telefon 08-561 666 00	Expeditionstid
Riddarhustorget 8	Box 2066	Telefax 08-561 666 86	08:45-12:00
	103 12 Stockholm	E-post:	13:15-15:00
		hogsta.domstolen@dom.se	
		www.hogstadamstolen.se	

Med upphävande av hovrättens beslut i avvissningsfrågan fastställer Högsta domstolen tingsrättens beslut i den överklagade delen.

Med upphävande av hovrättens beslut i fråga om rättegångskostnader befriar Högsta domstolen Concorp Scandinavia AB från skyldigheten att ersätta Karelkamen Confectionary AB för rättegångskostnader i tingsrätten och hovrätten samt förpliktar Högsta domstolen Karelkamen Confectionary AB att ersätta Concorp Scandinavia AB för dess rättegångskostnad i hovrätten med 48 500 kr för ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 4 november 2009 till dess betalning sker.

Karelkamen Confectionary AB förpliktas att ersätta Concorp Scandinavia AB för rättegångskostnad i Högsta domstolen med 171 000 kr, varav 96 000 kr för ombudsarvode och 75 000 kr för utlägg, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för Högsta domstolens beslut till dess betalning sker.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Concorp Scandinavia AB har yrkat att Högsta domstolen ogillar Karelkamen Confectionary AB:s invändning om rättegångshinder och fastställer tingsrättens beslut.

Concorp Scandinavia AB har vidare yrkat att Högsta domstolen tillerkänner Concorp Scandinavia AB ersättning för dess rättegångskostnad i hovrätten samt befriar Concorp Scandinavia AB från att till Karelkamen Confectionary AB utge i hovrätten utdömda belopp.

Karelkamen Confectionary AB har bestritt ändring.

Parterna har yrkat ersättning för sina kostnader i Högsta domstolen.

SKÄL

1. Concorp ansökte om stämning vid tingsrätten och yrkade att Karelkamen skulle förpliktas att till Concorp betala 12 miljoner kr. Som grund för käromålet angav Concorp att bolaget beviljat Karelkamen ett lån på 16 miljoner kr. Lånet sattes enligt Concorp genom avtal senare ned med ett belopp om 4 miljoner kr, varefter 12 miljoner kr jämte ränta återstod att betala.
2. Karelkamen yrkade i svaromålet att talan skulle avvisas. Som grund för yrkandet anförde Karelkamen i huvudsak följande. Den aktuella fordran omfattas av ett samarbetsavtal, med tillhörande tilläggsavtal, varigenom Xcaret Confectionery Holding AB år 2004 förvärvade Karelkamen från Concorp. Avtalet binder alla tre bolagen. I såväl samarbets- som tilläggsavtalet föreskrivs att tvister som härrör från eller har samband med avtalet ska avgöras av skiljemän enligt lagen (1999:116) om skiljeförfarande. Tingsrätten är därför inte behörig att pröva käromålet.
3. I sak invände Karelkamen mot Concorps talan att bolaget inte var betalningsskyldigt för lånet på grund av vissa till samarbetsavtalet hänförliga förhållanden, bl.a. att den lånefordran som låg till grund för Concorps talan fallit bort efter kvittning med en motfordran grundad på samarbetsavtalet.
4. Concorp bestred avvisningsyrkandet och gjorde gällande att dess fordran inte omfattades av samarbetsavtalet, att Karelkamen inte var part i detta samt att Karelkamen inte heller kunde grunda någon rätt på samarbetsavtalet gentemot Concorp.
5. Tingsrätten fann att Karelkamen varken var part i avtalet eller hade blivit bunden som tredje man och lämnade Karelkamens yrkande om avvisning utan

bifall. Karelkamens kvittningsinvändning avvisades däremot av tingsrätten på grund av skiljeklausulen.

6. Karelkamen överklagade tingsrättens beslut att inte avvisa Concorps talan. Hovrätten har genom det överklagade beslutet upphävt tingsrättens beslut i den överklagade delen och avvisat Concorps talan.

7. Den fråga som Högsta domstolen har att bedöma är huruvida tingsrätten mot bakgrund av vad vardera parten anfört till stöd för sin talan är behörig att pröva den påstådda lånefordringen.

8. Av reglerna om laga domstol i 10 kap. 17 a § rättegångsbalken framgår att det i lagen om skiljeförfarande finns särskilda bestämmelser om hinder mot rättegång. I 4 § i den lagen anges att en domstol inte mot en parts bestridande får pröva en fråga som enligt ett skiljeavtal ska prövas av skiljemän.

9. Tvister i frågor om vilka parterna kan träffa förlikning får genom avtal lämnas till avgörande genom skiljeförfarande. I fråga om framtida tvister gäller detta beträffande ett rättsförhållande som är angivet i avtalet. (Se 1 § första stycket lagen om skiljeförfarande.)

10. De skiljeklausuler som är aktuella i målet anger inget rättsförhållande utöver det avtal som regleras i respektive kontraktshandling. Skiljeklausulerna omfattar således endast de rättigheter och skyldigheter som är att hänföra till dessa avtalsförhållanden.

11. Concorp har inte lagt vare sig samarbets- eller tilläggsavtalet till grund för sin talan. I stället har Concorp gjort gällande att fråga är om ett återbetalningskrav på grund av en försträckning som gjordes redan innan dessa avtal ingicks.

12. Bedömningen av behörighetsfrågan ska göras på grundval av vad Concorp påstår om sin rätt. (Se om den s.k. påståendedoktrinen bl.a. rättsfallen NJA 1973 s. 1, NJA 1984 s. 705, NJA 2005 s. 586 och NJA 2008 s. 406, samt från den juridiska litteraturen Lars Welamson i Svensk Juristtidning 1964, s. 278 ff., Lars Heuman och Peter Westberg, Argumentationsformer inom processrätten, 2 uppl., 1996, s. 27 ff., Stefan Lindskog, Skiljeförfarande, kommande 2 uppl. 2012, avsnitt I:0-6.1.2 och Lars Heuman, Skiljemannarätt, 1999, s. 75 ff.) Eftersom Concorp gör gällande att fordringsanspråket är en följd av ett annat rättsförhållande än de avtal som omfattas av skiljeklausulerna, medför klausulerna inte att allmän domstol är obehörig att pröva anspråket på den åberopade grunden.

13. Den omständigheten att avtalen så till vida berör den påstådda fordringen, att Karelkamen med stöd av dessa – i allt fall samarbetsavtalet – gör invändningar mot fordringsanspråket, föranleder inte att allmän domstol blir obehörig att pröva detta på den åberopade rättsgrunden. Det gäller fastän invändningarna omfattas av den skiljeklausul som gäller för det avtal som Karelkamen grundar sin invändning på (jfr NJA 1973 s. 480 och NJA 1982 s. 738).

14. Mot bakgrund av det anförda ska med upphävande av hovrättens beslut tingsrättens beslut fastställas såvitt avser den överklagade frågan.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Stefan Lindskog, Leif Thorsson, Ella Nyström, Göran Lambertz och Svante O. Johansson (referent)
Föredragande justitiesekreterare: Susanne Österlund